

Socialdemokraternas förslag till yttrande.

§ 164 Lite mera lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Yttrande över promemoria Fi 2018/03212/K

Nacka kommun har fått tillfälle att yttra sig över finansdepartementets promemoria Lite mera lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74) och anför därför följande.

I tidigare yttranden till regeringen, Utjämningskommittén.08:s betänkande samt Förslag till ändringar i inkomstutjämnningen för kommuner och landsting (Fi 2012/4726) och ändrad inkomstutjämnning för kommuner och landsting (Fi 2015/379), har Nacka kommun betonat behovet av ett utjämningsystem som i högre grad gör det lönsamt att investera i tillväxt. Starka regioner är en förutsättning för nationell tillväxt. Storstäderna måste ges möjlighet att fokusera på sin roll som tillväxtmotorer både för den kringliggande regionen och för Sverige som helhet. I det sammanhanget behöver utjämningsystem utformas så att det är lönsamt att investera i tillväxt av stor betydelse för hela landet. När det byggs nytt i Nacka kommun skapas arbetstillfällen även i andra delar av landet. Företag i flera landsbygdskommuner levererar byggmaterial och kompetens till de nya bostäderna i Nacka. Bästa sättet att skapa nya, riktiga jobb i hela landet är därför att bejaka tillväxten i kommunerna, däribland Nacka, och inte att försvåra tillväxten.

Principen med ett kommunalekonomiskt utjämningsystem är sund: Det är rimligt att en kommuns välfärdserbjudande bestäms av dess politiskt beslutade ambitionsnivå snarare än av strukturella faktorer som varken invånarna eller de förtroendevalda råder över. Varje invånare i vårt land ska kunna få välfärdstjänster av god och likvärdig kvalitet om den betalar lika mycket i kommunalskatt, oavsett var den bor. Det måste vara utgångspunkten. Idag finns det stora skillnader mellan kommunernas möjlighet att med samma kommunalskatt ha möjlighet att erbjuda likvärdiga välfärdstjänster av god kvalitet. Förtroendet för utjämningsystemet riskerar dock att urholkas om endast ett fåtal kommuner blir nettogivare medan alla andra går plus.

Nacka kommun vill angående utjämningsystemet framföra synpunkten att systemet i högre grad ska ge incitament till tillväxt. I förslaget fördubblas compensationen för befolkningsminskning men ingen utökad compensation finns för kommuner med stark expansion. Det är minst lika viktigt att ge utrymme för tillväxt. Likaså bör modellen kompletteras med incitament för att arbeta för lägre arbetslöshet genom exempelvis kommunal vuxenutbildning, samt verktyg för att öka invånarnas självförsörjningsgrad och minskat behov av ekonomiskt bistånd.

Nacka kommun har en demografi med stor andel barn, vilket gör att kommunen får pengar i kostnadsutjämnningen. Förslaget skulle innebära ett minskat bidrag med 262 kronor per invånare eller motsvarande cirka 27 miljoner kronor per år. Under året kommer regeringens välfärds miljarder att tillföra Nacka ca 100 miljoner kronor. Tidigare utbetalda belopp inom ramen för välfärds miljarder har använts till skattesänkning i Nacka, utan att påvisa någon tillväxtökning, utöver det som kommer av stadsbyggnadsplanerna. Tidigare förändring av utjämningsmodellen ledde till en neddragning om 841 kr per invånare eller motsvarande totalt ca 87 miljoner kronor när det kombinerades med att använda välfärds miljarderna till skattesänkning.

Nacka vill se ett utjämningsystem som tar bättre hänsyn till tillväxtfaktorer, kombinerad med en klokare kommunal användning av välfärds miljarderna ska kunna leda till förbättrade möjligheter att erbjuda god

kvalitet i välfärdstjänsterna i Nacka, samt ge möjlighet till likvärdiga och goda välfärdstjänster i hela landet.

Det är olyckligt att denna utredning omfattat enbart kostnadsutjämnningen och inte även den andra huvudkomponenten i systemet, inkomstutjämnningen. Om utredningens förslag ska genomföras är det rimligt att de åtföljs av andra reformer och satsningar som dämpar smällen för kommuner i Stockholmsregionen och Region Stockholm. Dessa kompenserande åtgärder bör handla om välfärden.